

СИЛАБУС КУРСУ
«ФІНАНСОВЕ ПРАВО»

Ступінь вищої освіти - бакалавр
Освітньо-професійна програма: **Право**
Галузь знань: **08 Право**
Спеціальність: **081 Право**
Компонент освітньої програми – обов’язкова дисципліна
Рік підготовки – 3 рік, семестр - 5
Кількість кредитів: 3
Мова викладання: українська
Дні занять: згідно з розкладом
Консультації: згідно з розкладом

Керівник курсу – **Майка Максим Борисович**, викладач юридичних дисциплін, кандидат юридичних наук
Контактна інформація – mayka_mb@i.ua

АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «**Фінансове право**» спрямована на формування у здобувачів вищої освіти системного розуміння фінансово-правової термінології, основних положень фінансового права; ознайомити з нормативно-правовими актами, що регулюють фінансові відносини; уміння порівнювати фінансово-правові категорії; розуміння взаємозв’язку фінансового права з іншими навчальними дисциплінами.

У курсі навчальної дисципліни передбачено вивчення норм права, які регламентують публічну фінансову діяльність, закріплюють фінансову систему України та регулюють функціонування усіх її ланок, а також регламентують специфічні суспільні відносини, що виникають в процесі формування, розподілу і використання централізованих і децентралізованих фондів коштів, необхідних для виконання функцій органами держави і органами місцевого самоврядування.

Навчальна дисципліна спрямована на здобуття студентами знань у галузі публічних фінансів, достатніх для: усвідомлення структури фінансової системи; поняття фінансових правовідносин; бюджетного права та процесу; основних понять податкового права; фінансової відповідальності.

СТРУКТУРА КУРСУ ТА ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Кількість годин (аудит./самост.)	Тема	Результати навчання	Форми контролю
24/18	Змістовий модуль I. Теоретичні засади ринку фінансових послуг		
6/4 Л1,Л2,С1	Тема 1.Предмет, метод, система, джерела фінансового права	Знати поняття та предмет фінансового права; засвоїти систему фінансового права; вміти тлумачити місце фінансового права в системі права України та його особливості.	Питання
4/4 Л3,С2	Тема 2. Фінансова діяльність держави: правові аспекти, фінансовий контроль.	Знати та розуміти суть, основний зміст і значення фінансового контролю, його види та методи.	Питання, тестові завдання
6/4 Л4,С3,С4	Тема 3. Бюджетна система України та основи бюджетного процесу	Знати поняття бюджету та бюджетного періоду, склад бюджетного законодавства; розуміти поняття та розрізняти стадії бюджетного процесу.	Питання
4/2 Л5,С5	Тема 4. Державний та місцеві бюджети, міжбюджетні відносини	Знати порядок складання, розгляд, затвердження, виконання та звітність місцевих бюджетів; засвоїти складові частини бюджету, доходи і видатки державного бюджету України і місцевих бюджетів.	Реферати, питання

Л1 - лекції

С1 - семінарське заняття по темі 1

МК1 - модульний контроль 1

ІНД3 - індивідуальне навчально-дослідне завдання

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОЛІТИКА ПРОВЕДЕННЯ АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Для якісного засвоєння курсу необхідна систематична та усвідомлена робота студентів в усіх видах навчальної діяльності: лекції, семінарські заняття, консультації, самостійна робота як індивідуальна, так і під керівництвом викладача.

При проведенні аудиторних занять домінуючими є проблемні, індивідуально-диференційовані, особистісно-орієнтовані форми проведення занять та технології компетентнісного навчання.

На лекціях у формі активної бесіди з елементами навчальної дискусії розглядаються основні теоретичні положення теми, які вимагають роз'яснення та уточнення з боку викладача. На лекціях вимагається активна участь студентів у обговоренні ключових положень теми, ведення стислого конспекту лекції.

Теоретичні знання, отримані студентами під час лекцій, обговорюються більш детально на семінарських заняттях у формі міні-дискусій, представлення міні-проектів, розв'язування практичних завдань (кейсів), розгляду правових ситуацій, складання правових і процесуальних документів.

При підготовці до семінарських занять студент опрацьовує теоретичні питання відповідно до плану заняття, звертаючи увагу на вимоги щодо оформлення (складання таблиць, структурно-логічних схем, глосаріїв, конспектів тощо). Інформаційними джерелами для здобувачів освіти є конспект лекцій та наведений у навчальних матеріалах перелік рекомендованої літератури щодо кожної теми. За наявності серед завдань семінарського заняття підготовки реферату – робота здобувачів освіти полягає у підготовці належно оформленого реферативного дослідження та публічного представлення його результатів.

На семінарських заняттях передбачається формування навичок застосування правових норм до конкретних обставин. Ситуативні завдання розв'язуються за наступним алгоритмом:

1. Встановлення кола суспільних відносин, які передбачаються завданням.
2. Правова характеристика суті ситуаційного завдання.
3. Визначення нормативно-правової бази, необхідної для вирішення конкретної ситуації.
5. Всебічне і повне обґрунтування правових висновків стосовно вирішення конкретної ситуації.

Оскільки формування практичних навичок базується на основі теоретичних знань, на практичних заняттях може здійснюватися поточний контроль у формі тестового опитування.

У процесі семінарського заняття студенти вчаться формулювати свою точку зору, вільно володіти професійними термінами, логічно викладати матеріал, підбирати докази у підтвердження своїх думок, вчаться публічно виступати, правильно застосовувати норми права на практиці та приймати власні рішення у невизначених ситуаціях.

Питання для обговорення, практичні та індивідуальні завдання для підготовки до семінарських та практичних занять, конкретні вимоги до окремих тем занять подані у відповідних методичних вказівках.

Терміни проведення різних форм занять наведені у схемі вивчення дисципліни.

ВИМОГИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Основним завданням самостійної роботи студентів є набуття навичок самостійного опрацювання фахових інформаційних джерел та оволодіння практичними навичками тлумачення і застосування правових норм як національного, так і міжнародного права.

Самостійна робота студентів організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання. Крім того, по деяких темах передбачається написання рефератів, міні-проектів, підготовки презентаційних матеріалів. Обсяг самостійної роботи визначається кількістю годин, передбачених робочою програмою.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою відповідно до **Положення про порядок рейтингового оцінювання знань (освітніх досягнень) здобувачів вищої освіти**

Оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни здійснюється шляхом проведення контрольних заходів, які включають:

- *поточний контроль,*
- *модульний контроль,*
- *виконання індивідуального навчально-дослідного завдання.*

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи.

Ключовими методами демонстрації студентами результатів навчання при поточному контролі є:

- усне опитування - передбачає розгорнуту відповідь студента на оцінку; він повинен самостійно пояснити вивчений матеріал, довести наукові положення, навести власні приклади;
- дискусія - обґрунтування власної позиції у вирішенні проблемних питань;
- письмове опитування - з'ясування в письмовій формі ступеня оволодіння студентами знаннями, вміннями та навичками з тем дисципліни, визначення їх якості - правильності, точності, усвідомленості, вміння застосувати знання на практиці;
- тестова перевірка як один із видів письмового опитування - передбачає визначення рівня сформованості знань і вмінь з певної теми дисципліни за допомогою тестів відкритої і закритої форм;
- вирішення ситуативних завдань (кейсів) - проводиться з метою об'єктивного з'ясування спроможності студентів застосовувати правові норми, до конкретних життєвих ситуацій, перевірки професійних компетентностей із прийняття рішень в умовах невизначеності.

Ключовими формами демонстрації студентами результатів навчання при поточному контролі є:

- індивідуальна перевірка - проводиться щодо конкретних студентів і має на меті з'ясування рівня засвоєння студентом знань, умінь і навичок, рівня формування професійних компетентностей;
- фронтальна перевірка - форма контролю, що спрямована на з'ясування рівня засвоєння студентами програмного матеріалу за порівняно короткий час. Вона передбачає короткі відповіді з місця на короткі запитання або письмову роботу;

Модульний контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення логічно завершеної частини лекційних та семінарських занять з певного змістового модуля.

Основною формою модульного контролю є завдання, які включають як і перевірку теоретичних положень курсу, так і розв'язування практичних завдань.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) студенти виконують самостійно під керівництвом викладача. Як правило, індивідуальні завдання виконуються окремо кожним студентом.

ІНДЗ є видом позааудиторної індивідуальної роботи студента навчального, навчально-дослідницького характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу

навчальної дисципліни і завершується оцінюванням. Це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, вмінь і навичок, отриманих у процесі лекційних, семінарських занять, охоплює тему, декілька тем або зміст навчальної дисципліни в цілому.

Метою ІНДЗ є самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента з навчального курсу та розвиток навичок самостійної роботи.

Підсумковий контроль зазвичай проводиться у формі усного **екзамену**, який передбачає перевірку розуміння студентом теоретичного та практичного програмного матеріалу в цілому, здатності комплексно, творчо використовувати накопичені знання та уміння, формувати власне ставлення до певної проблеми, обґрунтовувати свою фахову позицію, розв'язувати практичні задачі тощо.

ПРИКЛАД розрахунку підсумкової оцінки, якщо форма підсумкового контролю екзамен	Модуль 1 (поточне опитування)	Модуль 2 (підс. мод. контроль)	Модуль 3 (ІНДЗ)	Модуль 4 (підсумковий контроль)	Підсумкова оцінка
Вагові коефіцієнти, %	40	20	10	30	100
Розрахунок оцінки в балах	80	85	90	80	82
Формула розрахунку підсумкової оцінки в балах: $O = 80 \cdot 0,4 + 85 \cdot 0,2 + 90 \cdot 0,1 + 80 \cdot 0,3 = 82$					

ПОЛІТИКА ЩОДО ВІДВІДУВАННЯ ТА ПЕРЕСКЛАДАННЯ.

Здобувач освіти повинен дотримуватись [Правил внутрішнього розпорядку Коледжу](#) та відвідувати заняття згідно з розкладом. Очікується, що студенти відвідають усі лекції та семінарські заняття курсу. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, відрядження, участь у науково-дослідницьких заходах, міжнародне стажування навчання може відбутись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідувати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватись термінів, що визначені для виконання усіх видів письмових робіт, які передбачено у межах курсу.

Пропущені заняття та незадовільні оцінки (поточний контроль, ПМК) повинні бути відпрацьовані згідно графіку консультацій викладача. Роботи (ПМК, ІНДЗ), які здаються із порушенням термінів без поважних причин, можуть бути оцінені на нижчу оцінку (до 10 балів).

До початку сесії студенти повинні виконати усі підсумкові контрольні заходи і отримати по кожному з Модулів 1, 2, 3 не менше 60 балів.

ПОЛІТИКА ЩОДО АПЕЛЯЦІЙ.

Студент має право оскаржити оцінку, отриману за результатами підсумкового семестрового контролю у формі іспиту (крім незадовільної оцінки). Такі випадки регулюються [Положенням про апеляцію результатів підсумкового контролю знань студентів](#). Перескладання незадовільних оцінок здійснюється відповідно до [Положення про порядок ліквідації академічних заборгованостей здобувачами вищої освіти](#).

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ.

У Коледжі академічна доброчесність регулюється [Положенням про академічну](#)

добросовісність та передбачається за замовчуванням. Це означає, що усі здані роботи є результатом розумової праці студента, їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел, списування (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв), втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недобросовісності. Виявлення ознак академічної недобросовісності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Політики Коледжу та документи щодо академічної добросовісності (як інституційного, так і загальнодержавного значення) наведені на сторінці Коледжу [АКАДЕМІЧНА ДОБРОСОВІСНІСТЬ](#)

ЛІТЕРАТУРНІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА КУРСУ

Нормативна база:

- 1) Конституція України від 28 червня 1996 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
- 2) Господарський Кодекс України від 16 січня 2003 р. N 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
- 3) Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
- 4) Про банки і банківську діяльність: Закон України від 7 грудня 2000 р. N 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.
- 5) Про страхування : Закон України від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>.
- 6) Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні : Закон України від 26 січня 1993 року. № 2939-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text>
- 7) Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12 липня 2001 р. № 2664-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text>
- 8) Про платіжні послуги : Закон України від 30 червня 2021 року. № 1591-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text>
- 9) Про валюту і валютні операції : Закон України від 21 червня 2018 року. № 2473-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>
- 10) Про іпотеку : Закон України від 05 червня 2003 року. № 898-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-15>
- 11) Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення : Закон України від 06 грудня 2019 року. №3 61-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>
- 12) Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності : Закон України від 05 квітня 2007 року. № 877-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16#Text>

- 13) Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 липня 1999 року. №996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
- 14) Про фінансову реструктуризацію : Закон України від 14 червня 2016 року. № 1414-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-19#Text>
- 15) Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07 грудня 2000 року. № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
- 16) Про Національний банк України : Закон України від 20 травня 1999 року. № 679-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>
- 17) Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08 липня 2010 року. № 2464-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text>
- 18) Про відкритість використання публічних коштів : Закон України від 11 лютого 2015 року. № 183-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183-19#Text>
- 19) Про Рахункову палату : Закон України від 02 липня 2015 року. № 576-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19#Text>
- 20) Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21 грудня 2017 року. № 2258-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>
- 21) Про валюту і валютні операції : Закон України від 21 червня 2018 року. № 2473-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>
- 22) Про затвердження Порядку використання коштів резервного фонду бюджету : Постанова Кабінету Міністрів України від 29 березня 2002 року. № 415. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/415-2002-%D0%BF#Text>
- 23) Про затвердження Положення про Державну аудиторську службу України : Постанова Кабінету Міністрів України від 03 лютого 2016 року. № 43. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/43-2016-%D0%BF#Text>
- 24) Про затвердження положень про Державну податкову службу України та Державну митну службу України : Постанова Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 року. № 227. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-%D0%BF#Text>
- 25) Про затвердження Порядку повернення (перерахування) коштів, помилково або надміру зарахованих до державного та місцевих бюджетів : Наказ Міністерства фінансів України від 03 вересня 2013 року. № 787. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1650-13#Text>

Основна література:

- 1) Ковалів М. В., Єсімов С. С., Проць І. М., Скриньковський Р. М., Лозинський Ю. Р. Фінансове право України : навчальний посібник. Львів: СПОЛОМ, 2022. 394 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/4479/1/%d0%9c%d0%b0%d0%ba%d0%b5%d1%82%20%d0%a4%d0%9f%d0%a3%20PDF%2005.04.2022.pdf>

2) Латковська Т.А., Сідор М.І., Койчева О.С. Фінансове право: навчальний посібник (для здобувачів вищої освіти денної форми навчання). 2019. 226 с. <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/12471>

3) Гурковська К. А., Мороз О. Б., Назар Ю. С., Сукмановська Л. М. Фінансове право України: навчальний посібник (у схемах, таблицях та коментарях). Львів: ЛьвДУВС, 2016. 308 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/449/1/%d1%84%d1%96%d0%bd%d0%b0%d0%bd%d1%81%d0%be%d0%b2%d0%b5%20%d0%bf%d1%80%d0%b0%d0%b2%d0%be%20%d1%81%d1%85%d0%b5%d0%bc%d0%b8.pdf>

4) Фінансове право : підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки та О. П. Гетманець ; Ю. М. Жорнокуй, О. В. Кашкарьова, Т. В. Колесник та інші. Х. : Екограф, 2015. 500 с. URL: <http://kizman-tehn.com.ua/wp-content/uploads/2017/09/%D0%A4%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%B5-%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE.pdf>

5) Фінансове право : підручник / за ред. Т. Є. Кагановської та М. П. Кучерявенка ; Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2022. – 432 с.

Додаткова література:

1) Фінанси підприємства: навч. посіб. для студентів всіх галузей знань вищих навчальних закладів. – 2-ге вид. перероб. і допов. – Одеса: ДУІТЗ, 2021. 112 с. <http://surl.li/deegx>

2) Миськів Г. Бюджетна система : теоретичні та практичні аспекти (у схемах і таблицях) : навчальний посібник. Львів : Растр-7, 2020. 272 с. URL: https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/2915/1/Myskiv_B5.pdf

3) Сучасна бюджетна система: правила та процедури: навчальний посібник / за заг. ред. В. В. Зубенка; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-II) впровадження». К., 2017. 184 с. URL: https://www.ibser.org.ua/sites/default/files/170x240_preview_0.pdf

4) Облік, аналіз, аудит і оподаткування: тестові завдання: навчально-методичний посібник / А.І. Вергун, Т.В. Косташ, Т.М. Ковальчук, М.А. Проданчук, І.І. Никифорак; за заг. ред. д.е.н., проф. Т.М. Ковальчук. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 328 с. <http://surl.li/deeha>

Інформаційні ресурси

Назва ресурсу або організації	Електронна адреса
Веб-сайти наукових установ	
Офіційний сайт Європейського суду з прав людини	http://www.echr.coe.int
Офіційний сайт Конституційного Суду України	http://www.ccu.gov.ua/uk/index
Офіційний сайт Верховного Суду	http://www.scourt.gov.ua
Офіційний сайт Верховної Ради України	http://rada.gov.ua

Офіційний сайт Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини	http://ombudsman.gov.ua
Офіційний сайт Міністерства юстиції України	https://minjust.gov.ua/ua
Офіційний сайт Генеральної прокуратури України	http://www.gp.gov.ua
Єдиний державний реєстр судових рішень	http://www.reyestr.court.gov.ua
Офіційний сайт Державної служби статистики України	http://www.ukrstat.gov.ua
Офіційний сайт Державної судової адміністрації України	http://dsa.court.gov.ua/dsa
Transparency International Україна	http://ti-ukraine.org/
Відомості з Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення	http://corrupt.informjust.ua/
Оціночні звіти групи держав Ради Європи проти корупції (GRECO) щодо стану корупції в Україні	http://old.minjust.gov.ua/anti_corruption_grecorep
Міжнародна асоціація юридичних наук (МАЮН)/ International Association of Legal Science	http://aisj-ials.org
Законодавство України	http://zakon1.rada.gov.ua/laws/main
Міністерство освіти і науки України	http://www.mon.gov.ua/index.php/ua/
Правові системи країн світу: дослідницька група JuriGlobe (Університет Оттави)	http://www.juriglobe.ca
Електронний архів-репозитарій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого	http://dspace.nlu.edu.ua/
Офіційний сайт наукової діяльності Національної академії ім. Я. Мудрого	http://library.nlu.edu.ua
Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського	http://www.nbu.gov.ua/
Офіційний сайт Харківської державної наукової бібліотека імені В. Г. Короленка	http://korolenko.kharkov.com/
Національна парламентська бібліотека України	http://www.nplu.kiev.ua/
Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка	http://lib-gw.univ.kiev.ua/
Офіційний сайт Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна	http://wwwlibrary.univer.kharkov.ua/ukr/
Сайт зарубіжного законодавства (країни – члени ЄС)	http://www.legislationline.org/documents/section/criminal-